

درس‌هایی از حضرت ابوالفضل(ع)

یکی از شخصیت‌های با عظمت عاشورا، حضرت عباس(ع) است. توجه به متن زیارت ایشان - که ابوحمزه ثمالی از امام صادق(ع) روایت کرده است - نکات بسیار عمیقی را برای منتظران عاشورایی مکشوف می‌کند که به برخی از آنان اشاره می‌کنیم:

1. بصیرت

«وَأَنْتَ مَضَيْتَ عَلَى بَصِيرَةٍ مِنْ أَمْرِكَ^۱: تو در حالی از دنیا رفتی که نسبت به آنچه انجام می‌دادی بصیرت داشتی».

امام صادق (ع) نیز در وصف حضرت عباس(ع) می‌فرمایند: «كَانَ عَمُّنَا الْعَبَّاسُ نَافِذَ الْبَصِيرَةِ، صَلَبَ الْإِيمَانِ: عمویمان عباس، تیزبین بود و ایمانی استوار داشت»^۲. بصیر یعنی دارای علم و فکر و نفوذ، و بصیرت یعنی معرفت به امام؛ شناخت دشمن و شناخت وظیفه. کسب این ویژگی برای همگی منتظران، ضروری و لازم است تا در سایه آن، وظیفه خود را بشناسند و راهکارهای مقابله با دشمن را بدانند.

2. نصیحت

«أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَالَغْتَ فِي النَّصِيحَةِ^۳؛ تو با تمام توان، خیرخواه [امام] بودی».

نصیحت یعنی خیرخواهی و دلسوزی. حضرت ابوالفضل(ع) دل‌سوز و خیرخواه دین و امام خود بود. منتظران نیز به تأسی او بایستی رفتار خود را به گونه‌ای تنظیم کنند که به نفع دین و امام خود باشد.

3. صداقت

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ وَ الصَّدِيقُ الْمُؤَاسِي^۴؛ سلام بر تو ای عبد صالح و باصداقت».

قرآن کریم، صادقان را این‌گونه معرفی می‌کند:

«لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ الْكِتَابِ وَ النَّبِيِّينَ وَ آتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينَ وَ ابْنَ السَّبِيلِ وَ السَّائِلِينَ وَ فِي الرِّقَابِ وَ أَقَامَ الصَّلَاةَ وَ آتَى الزَّكَاةَ وَ الْمُؤْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَ الصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ

1. تهذیب‌الأحكام، ج 6، ص 65.

2. تنقیح‌المقال، به نقل از: سخنان حسین بن علی 7، از مدینه تا کربلا، محمدصادق نجمی، ص 239.

3. تهذیب‌الأحكام، ج 6، ص 65.

4. بحار‌الأنوار، ج 98، ص 354.

وَالضَّرَاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ^۵ : نیکی (تنها) این نیست (که به هنگام نماز) صورت خود را به سوی مشرق و مغرب کنید (و تمام گفتگوی شما از مسأله قبله و تغییر قبله باشد و همه وقت خود را مصروف آن سازید) بلکه نیکی (و نیکوکار) کسانی هستند که به خدا و روز رستاخیز و فرشتگان و کتاب آسمانی و پیامبران ایمان آورده اند، و مال (خود) را با علاقه ای که به آن دارند به خویشاوندان و یتیمان و مسکینان و واماندگان در راه و سائلان و بردگان انفاق می کنند، نماز را بر پا میدارند، و زکات را می پردازند و به عهد خود به هنگامی که عهد بستند وفا می کنند، در برابر محرومیتها و بیماریها، و در میدان جنگ استقامت به خرج می دهند، اینها کسانی هستند که راست می گویند (و گفتار و رفتار و اعتقادشان هماهنگ است) و اینها هستند پرهیزگاران» پس نشانه صداقت، داشتن ایمان و عمل صالح است.